

Takdim,

20. yüzyıl, hangi açıdan bakıldığına bağlı olarak, değişik şeylerin çağı olarak adlandırılır. Gerçekten, bu yüzyıl hem iyi hem kötü pek çok şeye sahne olmuştur. İnsanlığın refah seviyesinde, bilimde, teknolojiye gerçekleşen muazzam gelişmeler 20. yüzyılın parlak, aydınlık yüzüdür. Ne var ki, belki de diğer bir çok yüzyıl gibi, bu yüzyılın karanlık bir yüzü de vardır. Görülmemiş ölçüde geniş insan kaybına, maddî hasara yol açan iki büyük dünya savaşı ve insanlık haysiyetini ayaklar altına alan, daha önce eşine rastlanmamış baskı mekanizmaları yaratan totaliter rejimler 20.yüzyılının karanlık yüzünün en belirgin unsurlarıdır. *Liberal Düşünce*, 2004 yılı içinde, totaliterizmin bütün versiyonlarını ele alan yazıları, çalışmalarını okuyucuya ulaştırmaya karar verdi. Bu nedenle, bu sayımızın ağırlıklı konusu sosyalist totaliterizmin fikrî kökenlerinin ve tatbikatının ele alınmasıdır. Yaz sayısında ise, faşizm ve nazizm hem entelektüel kökleri hem de insanlığa maliyeti bakımından tahlile tâbi tutulacaktır.

Sosyalizmin bu çapta geniş bir dosyada ve eleştirel bir bakışla ele alınması özellikle anlamlı ve gereklidir. Zira, ne yazık ki, sosyalizm, henüz faşizm ve nazizm gibi hesaba çekilmiş ve onun insanlığa maliyetinin tam bir tablosu çıkartılmış değildir. Tam tersine, sosyalist totaliterizm üstüne bir sünger çekilerek unutturulmak istenmekte ve hâlâ birçok sosyalist sanki hiçbir şey olmamış gibi ortada gezinmektedir.

Dosyamızın ilk yazısı, Norman Barry'nin *Liberal Düşünce*'nin bu sayısı için özel olarak kaleme aldığı ve size İngilizce olarak sunduğumuz "Socialism: The Threat Still Remains" adlı makalesi, ideolojik mücadelenin, sanıldığı gibi, liberalizmin kesin zaferiyle bitmediğini, hâlâ devam ettiğini ve sosyalizmin yeni yollar ve yöntemlerle kavgasını sürdürdüğünü anlatıyor. Yine bu sayımız için hazırladığı makalesi "Socialism: Confusing Morals and Politics"de Hardy Boullion sosyalizmin nerede yanlış olduğunu ve bu yanlışın sonuçlarının neler olduğunu tartışıyor. Hayek, sizlere Mustafa Demirci'nin tercümesiyle ulaşan klâsik makalesi "Entelektüeller ve Sosyalizm"de neden entelektüellerin çoğunun sosyalizme yöneldiğini ve sosyalizmin başarısızlıkları aşikâr olmasına rağmen sosyalizme bağlı kalmaya devam ettiğini araştırıyor. Yusuf Şahin'in Ludwig von Mises'ten tercüme ettiği, yazarın *Socialism* (1922) adlı kitabının "giriş" bölümü de sosyalizmin neden yanlış ve imkânsız olduğuyla ilgili önemli ipuçları veriyor. Sonraki yazımız anaonim bir makalenin tercümesi. *The Economist*, Marx'tan sonra komünizmin ne hâlde olduğuna bakıyor ve Marx'ın Marksist olup olmadığını inceliyor. Sosyalizme en ağır entelektüel darbeyi indiren filozoflardan Karl Popper ise, bir İtalyan sosyalist gazeteci ile yaptığı söyleşide Marksizmin hem genel hem de kapitalizmle ilgili yanlışlarını sergiliyor. 20. yüzyıl liberteryenizm akımının önde gelen temsilcilerinden Murray Rothbard, Mustafa Erdo-

ğan'ın tercüme ettiği "Özgürlük Ahlâkı"nda özgürlüğün nasıl anlaşılması gerektiğini ve nasıl korunulacağını ele alıyor.

Bir sonraki yazımız olan Alan Kors'un "Sosyalizmden Sonra Olabilir mi?" adlı makalesi de bir hayli ilginç. Kors, faşizm ve nazizm gibi bir hesabı görülmedikten sonra sosyalizm sonrasından söz edilemeyeceğine işaret ediyor ve entelektüellerin sosyalizme karşı iki yüzlü ve ahlâksız tavrını kınıyor. Daha sonra, Tom Palmer, Zafer Yılmaz'ın dilimize kazandırdığı "Sosyalizm Doğu Avrupa'da Neden Çöktü?"de, sosyalizmin çökmesinin sebeplerinden bir kısmını irdeliyor. Bütün bu yazıların ardından, Fuat Oğuz, sosyalist ekonominin temel açmazlarından olan hesaplama tartışmalarının son durumunu özetliyor. Mustafa Erdoğan solun dünyaya bakışını ve dünya hâlini, solculuğun bir bilgi meselesi mi yoksa bir inanç meselesi mi olduğunu ele alıyor. Bekir Berat Özipek solun özelliklerinden ve gerçeklikten soyutlanmış "halk" anlayışının ve ütöpik halk aşkının açmazlarını anlatıyor.

Sosyalistlerin son zamanlarda çok sık atıfta bulunduğu iki yazarın görüşlerinin ele alındığı iki makale sosyalizm dosyamızın önemli bir bölümünü teşkil ediyor. İlkinde, F. Michael Kunz, Karl Polanyi'nin Türkiye'de de çok popüler hâle gelen *Büyük Dönüşüm*'ündeki ideolojik yaklaşımını tahlil ediyor ve Polanyi'nin nerede durduğunu tespit ediyor: Sol faşizm. Keith Winddskuttke ise Noam Chomsky'nin tutarsızlıklarına, otoriteryenizmine, çifte standartlarına dikkat çekiyor. Sonraki iki yazımız kitap değerlendirme yazıları. Thomas F. Bertonneau, önce Fransa'da sonra ABD'de yayınlanan, Stephan Courtis'in başkanlığındaki bir heyet tarafından hazırlanan *Komünizmin Kara Kitabı*'ni tanıtıyor. The Economist'ten tercüme edilen "Karanlıkta Dans" ise, Soğuk Savaş'ın sanat ve kültür ortamına nasıl yansıdığını irdeliyor. Atilla Yayla, ünlü yönetmen, yapımcı Sinan Çetin ile hem Çetin'in hayat hikâyesini hem de sosyalizm ve kapitalizme bakışını konuşuyor. Ve, Cemal Fedayi, 1960'larda doğan Ortanın Solu akımının tarihçesinin ve ana fikrini resmediyor.

Liberal Düşünce'nin sonraki üç yazısı da küçük bir doya teşkil ediyor. Hamza Al hâlihazırda gündemde olan Kamu Yönetimi Temel Kanun Tasarısını değerlendirirken, Rıza Arslan alternatif bir yönetim modeli öneriyor. Zafer Yılmaz'ın yaptığı röportajda Ramazan Altınok e-devlet konusunu ve Türkiye'nin bu alanda nerede olduğunu enine boyuna aydınlatıyor. Derginin son yazısı ise, Nejla Adanur Alkan'ın geçiş etkisi ile para ikamesi arasındaki etkileşime yönelik değerlendirmesi.

Derginin bundan sonraki sayılarını da dosyalar etrafında hazırlamayı düşünüyoruz. Bu çerçevede, bundan sonraki sayımız muhafazakârlık, yaz sayımız faşizm/nazizm, güz sayımız CHP, 2005 kış sayımız aydınlanma ve 2005 bahar sayımız millî savunma konularında dosyalar ihtiva edecek. Yazarlarımıza ve okuyucularımıza şimdiden duyururuz.

Muhafazakârlık üzerinde yoğunlaşacak bahar sayısında buluşuncaya kadar açık zihinli ve özgür günler diliyorum.